

01

ඒ 2013 වර්ෂයේ සැප්තැම්බර් මාසයේ දිනයක් බව මාගේ දින පොතේ සටහන් ව ඇත. සියල්ල ඇරඹෙන්නේ එදින සන්ධ්‍යාවේ මාගේ ජංගම දුරකථනයට නාඳුනන දුරකථන අංකයකින් ලැබුණු ඇමතුමක් සමඟිනි. රස පරීක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවට අනුයුක්ත ව සේවය කළෙන් මා මුලින් සිතුවේ ඇමතුම කිසියම් රාජකාරි කටයුත්තක් සම්බන්ධ ව වන්නට ඇතැයි කියා ය.

“හෙලෝ, සිඩ්නි ෆ්‍රැන්ක්ලින් ස්පීකිං.” මම රාජකාරිමය ස්වභාවයෙන් ඊට ප්‍රතිචාර දක්වීම්.

“හලෝ සිඩ්නි, මම බුද්ධි... බුද්ධි රාජරත්න... මාව මතකද?” අනෙක් පසින් ඇසුණේ කලබලකාරී හඬකි. බුද්ධි රාජරත්න යනු කවරෙකු දැයි මම මොහොතක් කල්පනා කළෙමි. එක්වර ම එම නමට අදාළ රුව මාගේ මනසට නොනැඟිණි.

“බුද්ධි... කිව්වේ...?” මම පැවසුවෙමි.

“මම... ඩී. එස් එක් ඒ ලෙවල්වලට උඹලගෙ පන්තියට ආවෙ... ක්ලාස් මේට් බුද්ධික...”

“ආ... බුද්ධි... මම හිතන්නේ අවුරුදු පහළොවකින් විතර නේද මේ අපි කතා කරන්නේ. ඉතිං ඉතිං කොහොමද අංකෙ

ලසික රවීන් උමගිලිය

හොයා ගත්තේ? මොනවද විස්තර?" මම විමසුවෙමි. බුද්ධි රාජරත්න යනු කොළඹ සී. එස් සේනානායක විද්‍යාලයේ ජීව විද්‍යා අංශයෙන් උසස් පෙළ හදාරද්දී මා හට හමු වූ, ළඟින් ඇසුරු කළ මිතුරෙකි. ඔහු ගලිගමුව ප්‍රදේශයේ පදිංචි ව සිටි බව දැන සිටිය ද කිසි දිනෙක අපි එකිනෙකාගේ නිවෙස් කරා ගමන් කර නොතිබුණෙමු.

මේ අවස්ථාවේ ඔහුගෙන් දුරකථන ඇමතුමක් ලැබී මම සැබැවින් ම මවිතයට පත්වීමි. එමෙන් ම ඉතා විශේෂ කරුණක් හේතුවෙන් මිස මෙවන් ඇමතුමක් නොලැබෙන බවද මම සැණින් වටහා ගත්තෙමි.

"ඉතින් බුද්ධි මොනවද අලුත් තොරතුරු? මම හිතන්නේ දැන් කසාද බැඳලා ළමයිනුත් ඇති නේද? මම නම් බැන්දේ නැහැ..." මම පැවසුවෙමි.

"මමත් බැන්දේ ටිකක් ප්‍රමාද වෙලා සිටිනි. එන ජුනිවලට මටත් තිස් පහක් වෙනවා. මම බැන්දේ මීට අවුරුදු දෙකකට කලින්... ඇත්ත ම කියනවා නම් මගේ වයිට දැන් බබෙක් ලැබෙන්න ඉන්නවා... මම මේ කතා කළෙන් විශේෂයෙන් ඒකට සම්බන්ධ දේකට සිටිනිගෙන් උපදෙසක් ගන්න." ඔහු පැවසී ය.

"මගෙන්... මම දොස්තර කෙනෙක්යැ මිනිගෝ මගෙන් ඇඩ්වයිස් ගන්න..." මම සිනාසෙමින් පැවසුවෙමි.

"හරි හරි සිටිනි... මම ඒක දන්නවා." ඔහු පැවසුවේ ය. "පහුගිය දවස්වල සිටිනි පොත් දෙක තුනක් ලියලා තිබුණ නේද අයි.පී ජගත් අබේනායක එක්ක සම්බන්ධ වුණු කේසස් වගයක් ගැන. මම ඒවා අකුරක් නැර කියෙව්වා. ඇත්තට ම සිටිනි, ජගත් අබේනායක කියන්නේ අපේ ඉස්කෝලෙ මැත්ස් සෙක්ෂන් එකේ හිටපු ජගත්ම ද?"

බංගලාවෙන් බිල්ලක්

“නැතුව... ඒ ජගත් තමයි... ඇත්තට ම මට සන්නෝෂයි බුද්ධි ඒවා කියවන එක ගැන.”

“දිගට ම ලියන්න සිඩ්නි... ඒවා මිනිස්සුන්ට හරිම ප්‍රයෝජනවත්... ඒ වගේ ම ඒවා කියවද්දි සත්‍ය ප්‍රබන්ධයට වඩා මොනතරම් ප්‍රබලද කියලා හිතෙනවා...”

“ස්තූතියි... මම මේ දවස්වලත් එක කතාවක් ලියමින් ඉන්නෙ.. ඉතින් බුද්ධි කතා කරපු හේතුව තව ම කිව්වෙ නැහැනෙ.”

“අපි මේ දවස්වල වයිෆ්ගෙ මහ ගෙදර ඒ කියන්නෙ නෙල්ලිගල බංගලාවෙ ඉන්නෙ... මොකද බබා ලැබෙන්න තව මාසයක් දෙකක් වගේ තියෙන්නෙ. ඉතින් සුරංගියි මමයි මේ දවස්වල ඉන්නෙ එහෙ. මම හැමදාම කැගල්ලට එනවා. මොකද මම කැගල්ලේ ‘සන් ඇන්ඩ් මූන් හෝල්ඩින්ස්’ එකේ වැඩ කරන්නෙ. මම ඒකෙ ඇසිස්ටන් සුපර්වයිසර්.”

“ඉතින් මගෙන් මොකක්ද කෙරෙන්න ඕනෙ...?” මම මඳක් නොඉවසිල්ලෙන් විමසුවෙමි.

“සිඩ්නිට මේ වෙලාවෙ වෙන වැඩක් නම් මම තව ටිකක් රැ වෙලා නිදහසේ කතා කරන්නම්.... මොකද මම මේ දවස් ටිකේ හිතේ දෙගිඩියාවෙන් ඉන්නෙ... මට තේරෙන්නැහැ ඇත්තට ම මම මේ ගැන කලබල වෙන්න ඕනෙද නැද්ද කියලා. මට තේරෙනවා මේක පොලීසියකට යන්න ඕනෙ කාරණයක් නොවෙන බව... අනේ මන්දා අර ෂර්ලොක් හෝම්ස්වත් හිටියා නම් මට ගිහින් හම්බ වෙලා මේ කතාව කියන්න තිබුණා...” ඔහු පැවසූ අතර මට ද සිතා පහළ වූවේ ය.

“මම මේ විහිළ කරනවා නෙවෙයි සිඩ්නි... මගේ කතාව කියන්න ටිකක් වෙලා ගතවෙයි...”

“කමක් නැහැ... මම අහගෙන ඉන්නම් කියන්න... මගෙන්

ලසික රචිත උමගිලිය

උදවුවක් අවශ්‍ය වෙන්නෙ කොහොමද කියලා එතකොට මට තේරුම් ගන්න පුළුවන්නෙ.” මම පැවසුවෙමි.

“අපි සුරංගිගෙ මහගෙදරට ගිහින් දෑත් සති දෙකක් විතර වෙනවා. ඇත්තට ම ඒක ලොකු වලව්වක්. ඒ පැත්තෙ මිනිස්සු කියන්නෙ නෙල්ලිගල බංගලාව කියලා... සුරංගිගෙ අම්මයි තාත්තයි බොහොම වැදගත් මිනිස්සු. සුරංගිගෙ තාත්තා ගුරුවරයෙක්. තාත්තා දෑතට ජීවතුන් අතර නැහැ. අම්මා නම් ඉන්නවා. එයත් ගුරුවරියක්. දෑත් විශ්‍රාමික ව ඉන්නේ. මම මේ විස්තර කියන්නෙ සිඬිනිට එතැන පරිසරය ගැන පොඩි අවබෝධයක් ලැබෙන්න ඕනෙ නිසා. සුරංගිට වඩා වයසින් වැඩි සහෝදරයෝ දෙන්නෙක් ඉන්නවා. ලොකු අයියා පදිංචිය ඕස්ට්‍රේලියාවෙ. එයාට එහේ සිටිසන් පවා තියෙනවා. ඊළඟට පොඩි අයියා, ප්‍රහාන් තමයි මහ ගෙදර පදිංචි. ප්‍රහාන් කසාද බැඳලා ආපහු ඩිවෝස් වුණු කෙනෙක්. මම දන්න තරමින් දෑත් තව කෙල්ලෙක් ආශ්‍රය කරනවා. සමහරවිට ළඟදි දෙන්නා කසාද බද්දී. ඊට අමතර ව වැඩට ඉන්නවා තුන් හතර දෙනෙක්. උයන පිහන වැඩවලට ඉන්නෙ කමලා. ඊළඟට වත්තේ වැඩට හෙක්ටර් ඉන්නවා. තව මැගිලින් කියලා ගැනු කෙනෙක් ඉන්නවා. ඊළඟට සුරංගිගෙ අම්මාගෙ වැඩවලට උදවු කරන්න කුසුමා කියලා ගැනු කෙනෙක් ඉන්නවා. ඊළඟට සුරංගිගෙ සීයත් තව ම ජීවතුන් අතර ඉන්නවා. වයස අසූ ගණනක් වෙනවා. හැබැයි හොඳ ශරීර සෞඛ්‍ය සම්පන්න ව ඉන්නවා. මමත් සීයාට හරිම ආදරෙයි. තව ම කණ්ණාඩි දෙකක්වත් නොදා පත්තරෙන් කියවනවා කියලා කිව්වහම සිඬිනි සමහරවිට පුදුම වෙයි.”

“ඉතින් දෑත් මොකක්ද වෙලා තියෙන්නේ?” මම නොඉවසිලිමත් ව විමසුවෙමි.

“මේ දවස් ටිකේ සුරංගිගෙ ලොකු අයියා විමුක්තින් නිවාඩුවකට ගෙදර ඇවිත් ඉන්නේ. ඒ අස්සෙ ම තමයි අපිත් ගිහින් එහෙ නතර වුණේ. ඒ නිසා දෑත් මහ ගෙදර සැහෙන

බංගලාවෙන් බිල්ලක්

පිරිසක් එකතු වෙලා ඉන්නවා... දරුවා ලැබෙද්දි සුරංගිට අම්මා ළග ඉන්න ඕනෙ කිව්වනෙ. එහෙම නොවෙන්න මෙලහකටත් අපි ආපහු අපේ ගෙදර ගිහින් ඉවරයි...”

“බුද්ධි උඹ මගේ කුතුහලය තව තවත් අවුස්සනවා මිසක් මොකක්ද ප්‍රශ්න කියලා කියන්නෙ නැහැනෙ...” ඉවසීමේ සීමාව ඉක්මවා ගියෙන් මම ඔහුට බාධා කරමින් පැවසුවෙමි.

“මම එතැනට එනවා සිඬිනි... මම කිව්වෙ... මුලින් හැමෝම අපිට බොහොම හිතවත් ව ගිටියා කියලා. ඒත් දැන් ටික දවසක ඉඳලා ගෙදර සමහර මිනිස්සුන්ගෙ හැසිරීම හරිම අමුතුයි. මට සමහර පුංචි පුංචි දේවල් එකින් එක විස්තර කරන්න තේරෙන්නැහැ. ඒත් මොකක්හරි මහ අදහ්‍ය දෙයක් ගේ ඇතුළෙ සිද්ධ වෙන බව විතරක් මට කියන්න පුළුවන්. උදාහරණයක් හැටියට සුරංගිගෙ සීයාව ගන්න... මෙව්වර දවසක් අපිට බොහොම ආදරෙන් හිටපු පුංචිරාල සීයා කිසිම හේතුවක් නැතුව සුරංගිට කියලා තිබුණා පුළුවන් ඉක්මනට ගෙදරින් පිටවෙලා යන්න කියලා. මට මේක හතර බීරි කතාවක් වගේ. ඊටත් වඩා පුදුමෙ කියන්නේ පෙරේදා රැ අපේ කාමරේට අල්ලපු කාමරෙන් මහ අමුතු සද්ද වගයක් ඇහුණා. ඒත් මම කාගෙන්වත් ඒ ගැන අහන්නවත් ප්‍රශ්න කරන්නවත් ගියේ නැහැ. පහුවදා උදේ සුරංගිගෙ පොඩි අයියා මගෙන් අහනවා ‘ඊයෙ රැ අපේ කාමරෙන් ඇහුණ සද්ද මොනවද?’ කියලා. ඉතින් ඒ වෙලාවෙ මම කිව්වා ‘මමයි ඒ ප්‍රශ්නෙ අයියගෙන් අහන්න ඕනෙ’ කියලා. ඒ වෙලාවෙ පුංචි වචන හුවමාරුවකුත් වුණා. ප්‍රහාත් කොහොමත් ටිකක් අමුතු මිනිහෙක්. මිනිහා ජීවත් වෙන්නෙ හිතීන් මවා ගත්ත මහ සරුව පිත්තල ලෝකෙක. ඉතින් ඒ වගේ මිනිහෙක් එක්ක වාද කරන්න ගිහින් එකක් නැහැ.” බුද්ධි පැවසී ය.

“දැන් ඔය ඇහුණා කිව්වෙ මොන වගේ සද්දයක්ද?” මම විමසුවෙමි.

ලසික රචිත උමගිලිය

“ඕ... මුලින් ම මොකක්හරි යකඩ දෙකක් එකට වැදෙන ඇතිල්ලෙන හඬක් ඇහුණා. ඒ වෙනකොට වෙලාව පාන්දර එකට විතර ඇති. සුරංගි නිදාගෙන හිටියෙ. මම කොහොමත් ටිකක් ප්‍රමාද වෙලා නින්දට යන්නෙ. ඒ වෙලාවෙ මම පොතක් කියව කියව හිටියෙ. ඊළඟට ආපහු මිනිත්තු කිහිපයක් යනකල් කිසිම හඬක් ඇහුණෙ නැහැ. ඊළඟට... කවුරුහරි කහින උගුර පාදන හඬක්... ඒත් ඒ තරම් පැහැදිලි ව ඇහුණෙ නැහැ. ඊට පස්සෙ මම හොඳට ඇහුම්කන් දිගෙන හිටියා. ඒත් කිසිම හඬක් ඇහුණෙ නැහැ...”

“ඉතින් ඕක ඒ තරම් කලබල වෙන්න දෙයක් නෙවෙයිනෙ....”

“ඔව්... ඒක නම් ඒ තරම් දෙයක් නෙවෙයි. ඒත් අද උදේ නැගිටිද්දි කාමරේ දොර ළඟ කඩදාසියක් වැටිලා තිබුණා. බැලූ බැල්මට ම පෙනුණා ඒක දොර යටින් කාමරේ ඇතුළට තල්ලු කරල තිබුණු බව.” ඔහු පැවසී ය.

“මොනවද ඒකෙ තිබුණෙ?”

“නිහඬ ව උරුමය අත්හැරපත්... නැතිනම් මරණය.” බුද්ධි පැවසුවේ අවධාරණාත්මක ස්වරයෙනි.

“එහෙම නං ඉතින් පැහැදිලි ව ම දේපළ සම්බන්ධ ප්‍රශ්නයක් වගේ. කාටද වලච්ච අයිති වෙනවා කිව්වෙ...?”

“ප්‍රභාත්ට ලියනවා කියලා තමයි සුරංගිගෙ සීයා කියලා තියෙන්නෙ. ඒත් ඉඩම විතරක් අක්කර එකහමාරක් විතර විශාලයි. ඒ නිසා ඉඩමෙන් කොටසක් සුරංගිට ලියලා දෙයි. ලොකු අයියා නම් මෙහෙ ඉන්නෙ නැහැනෙ. ඒ නිසා සමහර විට එයාගෙ කොටසත් ප්‍රභාත් අයියාට ලියයි.”

“ඉතින් බුද්ධි හිතන්නෙ මේක කවුරු කරන්න ඇති කියලද?”

බංගලාවෙන් බිල්ලක්

“මට හිතාගන්න බැහැ. ප්‍රභාත් එක්තරා විදියක මිනිහෙක් තමයි, හැබැයි මේ වගේ ගුප්ත වැඩක් කරයිද කියලා මට හිතා ගන්න අමාරුයි.” බුද්ධි පැවසී ය.

“මේ ගැන ගෙදර තව කාටහරි කිව්වද?” මම විමසුවෙමි.

“තව ම නැහැ. මොකක්දෝ හේතුවක් නිසා මගේ හිතට බයක් දැනුණා මේ ගැන කාටවත් කියන්න. අඩු ම තරමේ මම වයිෆ්ටවත් තව ම මේ ගැන කිව්වේ නැහැ.”

“ඒක හොඳයි බුද්ධි. ඒත් සමහරවිට මේක කාගෙ හරි විහිළුවක් වෙන්න පුළුවන්.”

“නැහැ, මට එහෙම හිතන්නේ නැහැ!” බුද්ධි පැවසුවේ ස්ථිර හඬින්.

“ඇයි?”

“මේ අකුරු ලියලා තියෙන්නේ ලේවලින් කියලා මට බැලූ බැල්මට ම හිතුණා.”

“ලේවලින්?”

“ඔව්. මට මේක මහ ප්‍රහේලිකාවක්. ඒ ගැන කල්පනා කරද්දි ඔළුව විකාර වෙනවා. මම දැන් මොකක්ද කරන්නේ සිඬිනි. සිඬිනිට පුළුවන් ද මට උපදෙසක් දෙන්න?” ඔහු විමසී ය. එවිට මම නිරුත්තර විමි.

“බැරිද?”

“නැහැ. මම මගේ මිත්‍රයාට මේ ගැන කියලා බලන්නමි. සමහර විට අපිට නොපෙනෙන පැත්තක් ජගත්ට පෙනෙන්න ඉඩ තියෙනවා.”

“අනේ ඒක හොඳයි. ලොකු දෙයක් සිඬිනි. මටත් ඕනේ වුණේ ඒක ම තමයි.”

“හරි, මම කතා කරලා බලන්නම්.”

“හොඳයි... මේක තමයි මගේ අංකෙ. සිඬිනි මට කතා කරනකල් මම බලාගෙන ඉන්නවා. එතකල් මම සුරංගිටවත් මේ ගැන මොනවත් කියන්න යන්නෙ නැහැ.” බුද්ධි පැවසී ය.

ඔහු ඇමතුම විසන්ධි කළ පසු මම ජගත් අබේනායක මහතාගේ ජංගම දුරකථනයට ඇමතුමක් ලබා ගත්තෙමි. එහෙත් ඒ මොහොතේ ඊට ප්‍රතිචාර නොලැබුණු අතර ඔහුගෙන් පෙරළා ඇමතුමක් ලැබුණේ රාත්‍රී අටට පමණ ය.

“සුබ සන්ධ්‍යාවක් සිඬිනි... ඉතින් කොහොමද? මම හිතන්නේ ටික දවසකින් නේද අපිට කතා බහ කරන්න ඉඩක් ලැබුණේ?” ඔහුගේ සුහදශීලී ගැඹුරු හඬ මාගේ සවන් හි වැකිණි.

“ඔව්... මම මේ හදිසියේ ගත්තේ, අද මගේ පරණ යාච්චෙක් මට කතා කළා...” මම කරුණු සැකෙවින් එහෙත් පැහැදිලි ව ඔහුට පැවසුවෙමි. එම තොරතුරු එලෙස ඔහුට විස්තර කරන මොහොතේ මෙම ගැටලුව මේ තරම් හයානක අඩියකට පෙරළෙනු ඇතැයි මම කිසිසේත් නොසිතුවෙමි. මා මිත්‍ර ජගත් අබේනායක සියල්ල සාවධාන ව අසා සිටියේ ය. ඉන් පසු අප අතර පැතිර ගියේ නිහැඬියාවකි. ඔහු එම නිහැඬියාව බිඳින තුරු මම බලා සිටියෙමි.

“ඔය බංගලාවෙන් පිටවෙලා තමන්ගෙ මහ ගෙදරට යන්න බුද්ධි කැමති නැද්ද?”

“මම හිතන්නෙ මිනිහා නම් එක පයින් ම කැමැතියි. ඒත් දරුවා ලැබෙන්න ඉන්න නිසා වයිඟ් කැමති වෙත එකක් නැහැ කියලා තමයි බුද්ධි හිතාගෙන ඉන්නෙ.” මම පැවසුවෙමි.

“මෙහෙමයි, පැහැදිලි තීරණයකට එන්න තව ම අපිට කරුණු මදි. ඒත් බුද්ධිගෙ වයිඟ් ඉන්න තත්ත්වෙ ගැන සැලකුවහම